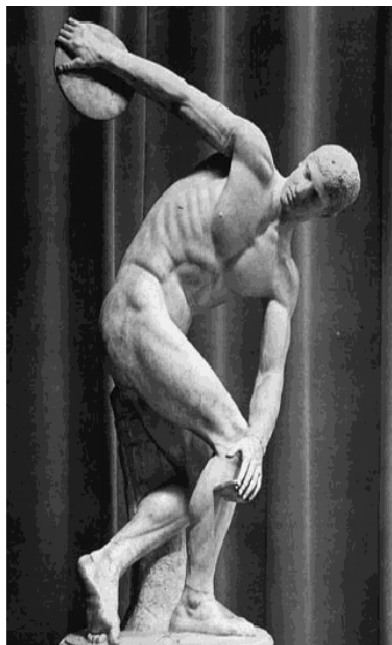

Discòbol de Miró:

a) Situeu l'obra triada en el temps i relacioneu-la breument amb el seu context històric.

L'obra que vull presentar a continuació s'anomena Discòbol, i representa a un atleta en el moviment de llençar el disc. Aquesta escultura va ser realitzada per l'excel·lent artista en el camp de les arts, Miró; nascut a Beòcia, actual Grècia, d'on sol se sap que va viure durant el s. V a.C. Va ser el principal escultor grec del seu temps, i el major exponent de l'estil sever i precursor dels grans mestres del classicisme. Va desenvolupar la seva activitat, entre el 470 i el 440 a .C. aproximadament, a Atenes, on va obtenir la ciutadania. Les fonts literàries li atribueixen nombroses obres, en particular estàtues d'atletes i herois. Encara que, sol se li han pogut assignar amb certesa tres, conegudes per còpies romanes: el Discòbol, el grup d'Atenea i Marsies i l'Anadumens.

Les dues primeres, sobre tot, són emblemàtiques de l'estil de Miró, centrat en la plasmació del moviment a través de les tensions del cos.

Aquesta escultura s'ha datat de l'any 460 a.C, període en que Miró va esculpir i realitzar la majoria de les seves obres.

Durant aquesta època, període clàssic , i dins d'aquest període concretament en la segona meitat del segle V aC anomenat classicisme o primer classicisme, referint-nos a la vida política i econòmica, durant tot aquest segle, Atenes va viure el seu màxim esplendor i es coneix amb el nom de l'era de Pericles fins l'any 430. Durant aquest segle l'apogeu cultural de Grècia es va centrar als voltants d'Atenes governada per Pericles, que portaria a Atenes a les guerres del Peloponès. En aquest segle d'or, el sentiment d'ordre, harmonia, i d'austeritat expressiva, arriba al seu màxim esplendor en tots els ordres de la vida atenenca.

Tot i que els grecs tenen un llarg deute amb civilitzacions anteriors, els cims als quals es va remuntar deixarien enrera a tots els avenços del pensament humà anterior, tant per la seva qualitat com pel seu abast. Aquest pensament queda reflectit en l'art grec tant en la tècnica com en el sentit de bellesa que s'hi buscava.

Entre els anys 460 i 445 aC, Atenes va establir una esporàdica guerra amb tribus peloponeses, ja que la ciutat es va sentir lo suficientment forta des de el punt de vista polític i militar com per estendre el seu domini sobre tot el continent grec, convençuts de que Esparta no podia impedir-lo. Tot i això, Pericles havia assumit una

política amb escasses possibilitats d'èxit, com els fets demostrarien posteriorment.

Un altre element de la vida social d'aquella època era la filosofia que llavors era una doctrina per la que se regia molts aspectes de la vida de les persones. Les idees rectores de la filosofia que va moldejar la seva cultura en general són l'humanisme, idealisme i racionalisme. Els grecs van instituir el principi de la consideració racional de l'home i de la naturalesa en la que troben la raó. El principi d'experiència sensorial de l'estètica, en l'art grec, es fonamenta en el principi de la consideració racional de l'home i de la natura. L'humanisme grec exalta l'home com a "mesura de totes les coses", es concep com la màxima de les creacions i la seva capacitat per raonar com la millor de les seves qualitats.

L'obra comentada pertany a l'estil grec, i com a la majoria d'escultures la tècnica emprada és la fosa, en quant a l'obra original, era de bronze, però si ens referim a la còpia que és l'única que es conserva actualment parlarem de la tècnica de la talla, aplicada al material del marbre.

Segons la tipologia d'aquesta figura podríem parlar d'una escultura exempta o de volum rodó, i l'englobaríem dins el grup de les estàtues dempeus. Es tractaria segons la presentació d'una figura individual i per la forma de ser representada, seria nua.

La mida de l'escultura és de 1'55cm d'alt, i la seva ubicació és domèstica, ja que la seva localització actual és al Museo Nazionale Romano delle Terme, encara que hi ha diverses còpies en particular en el Vaticà i en Lancelotti, totes aquestes a Itàlia.

I com podem deduir, les estàtues estan situades principalment a Itàlia perquè va ser el lloc de procedència i on es van realitzar.

El Discòbol, que està captat en l'instant anterior a la realització d'un moviment violent, com és el llançament del disc, que constitueix un exemple magistral d'equilibri dinàmic, i de la nuesa juvenil àgil i viva. Podem fixar-nos en que el braç dret i la cama esquerra insinuen el moviment; mentre que el braç esquerra i la cama dreta suggereixen l'equilibri, i en tot això podem apreciar com els músculs són en tensió en aquesta extraordinària expressió de moviment pur. El llançador, amb el tors girat per aprofitar la seva força i amb el cap tombat per mirar el disc, mentre està totalment concentrat en la seva acció.

Aquesta gran obra s'inscriu dins del classicisme inicial per això encara mostra alguns trets del període arcaic: el cap té reminiscències de la immobilitat de l'estil anterior, el somriure és encara semblant a l'expressió estereotipada dels kuroi i els cabells són com una mena de casc de rinxols que no es diferencien els uns dels altres. També s'hi revela una forta influència de l'anatomia de la primera època pel que fa a al concepció del cos, tot i que la figura respecti el cànon matemàtic de Policleto, així que segons les restes d'influències de l'època anterior que encara es poden veure reflectides dins d'aquesta escultura i les clares característiques que destaca l'obra amb les de la seva època, junt amb el tema de l'ideal de bellesa i el context dels jocs olímpics de gran importància en aquella època, així queda justificat el seu estil. Com sabem l'escultor Miró amb aquesta gran obra va ser el precursor d'un nou estil en el que mostrava obertament aquests tipus de moviment amb unes característiques innovadores i peculiars en la seva posició i expressivitat del cos, imitant un aspecte de l'art egipci, on el tors està representat frontalment i les braços i les cames de perfil.

b) Digueu a quin estil pertany l'obra que heu triat i descriuiu els elements més importants d'aquest estil. Utilitzeu els aspectes visibles de l'obra per basar la vostra descripció.

Aquesta obra escultòrica masculina, és aquí on podem assignar-la clarament que és una de les obres de Miró ja que si comparem amb altres obres seves trobem una idea semblant al grup d'Atenea i Marsies, plasmat en el moment en que el sàtir s'atura davant la deessa abans de retrocedir. Aquestes dues obres, de figures estàtiques però plenes de vitalitat i en les que s'endevina el moviment, fan que Miró sigui considerat un artista avançat al seu temps, que buscada per tots els medis superar la immobilitat característica de l'estil arcaic, per això podem

dir demostradament que és una obra de Miró i que pertany al estil grec clàssic on el cos n'és el motiu principal com ja veiem, és reforça aquesta idea al representar-lo nu i en moviment ja que ens fa veure millor la perfecció d'aquest autor per poder-nos-el mostrar. Una altra característica és l'ideal de bellesa humana que es basa en la proporció i l'equilibri, observem que el Discòbol no té cap discapacitat física i que és anàtomicament perfecte i molt musculat i proporcional en totes les seves parts.

Com també s'imposa la semblança amb el natural, però no el retrat sinó l'ideal d'home, el cànon, és a dir l'home perfectament proporcional en 7 parts, els materials que s'utilitzaven en aquella època era el marbre, pedra i bronze, com els que es va utilitzar inicialment (bronze) i posteriorment en les còpies (marbre), i dins l'aspecte característic d'aquesta època la tipologia: escultures exemptes i relleus, totes aquestes característiques les compleix l'obra que estem comentant, excepte el de la policromia però com sabem aquest tret és va perdre amb el temps.

Dins de l'estil del grec clàssic, aquesta obra, després de diverses comprovacions en diferents fonts he pogut observar que pertanyia a un subgrup dins de l'art grec clàssic com és l'època de transició o sever que es dona durant el segle V, on es preocupa per reproduir la realitat, originant una nova tècnica on plasma un moviment violent, de la tensió muscular i de la integració de la figura en l'espai, però sense reflectir expressivitat o esforç en el rostre, i notem també la insistència en evitar la simetria

Després de localitzar l'obra dins del seu estil, la descriurem. Per començar tenim la composició segons els eixos de simetria podem dir que encara que es tracti d'una figura dempeus i que la majoria d'aquest tipus els seus eixos són verticals, aquesta no s'englobaria dins d'aquestes característiques ja que al representar moviment adopta una altra forma, és a dir no se li poden establir uns eixos, però és possible aplicar-hi una composició feta a partir de triangles i corbes. Per una banda tindriem el cap, els malucs i els peus que formen una mitja circumferència que s'oposa –en un equilibri precari, responsable en gran part de la sensació de moviment– a l'altra mitja circumferència que formen els braços estesos: el dret cap enrere per agafar impuls i l'esquerra recolzat sobre el genoll; i d'una altra banda detectem una línia ziga-zaga que trenca qualsevol harmonia estàtica i que va del disc fins a l'espatlla dreta, d'aquesta al maluc, del maluc al genoll i del genoll al peu aixecat. En definitiva, és l'expressió perfecta del moviment.

La llum natural que prové de la figura si reflecteix clarament ja que és tracta d'una figura de marbre de color blanc, color que aporta molta llum i aquesta llum pròpia de l'estàtua farà que ens adonem dels músculs en tensió i remarcats, i suposem que l'artificial que deu tenir, serà la proporcionada pels focus del museu.

L'equilibri d'aquesta figura és inestable ja que el seu cos representa moviment, però al tenir un suport a la part inferior on està enganxat pels peus fa que és mantingui estable. Encara si fem un incís i ens fixem amb les bases que tenim de l'escultura original de bronze feta per Miró inicialment podríem descobrir que era totalment estable ja que aquest material permetia que l'estàtua es mantingués ella sola en equilibri; i feta un cop la còpia de marbre que estem descrivint, s'hi va haver d'afegir un tronc de marbre per tal de suportar el pes de l'escultura, que s'inclina cap endavant.

Si parlem del temps diríem que és temporal, perquè es tracta de representar un moviment, que és una acció efímera i sense transcendència, però a la vegada atemporal perquè també significa l'ideal de bellesa d'aquella època. I si tractem l'aspecte del ritme hi reflectirem que és de moviment fictici, ens transmet la sensació de moviment però no ens la realitza, no podem observar la seqüència de moviments sinó que és tracta d'un moviment concret extret d'una seqüència com podria ser la preparació abans de llençar el disc o el després.

Al fer referència a la textura indicarem que és llis i dur, ja que el material és el marbre, i brillant ressaltat pels focus del museu i pel seu color i llum natural, i suau en general, excepte a les parts del cap, i on els músculs o ossos són més marcats.

I per finalitzar comentarem que és una obra de l'estil grec per la forma masculina, per la nuesa i perquè

representa la perfecció anatòmica i les demés característiques que és veuen reflectides en l'estil d'aquella època com el material emprat (tant bronze com marbre).

D'aquesta època sabem que la filosofia era un fet molt influent i això és reflexa en les arts ja que podem veure com una característica molt important de l'escultura era la representació de l'home i subratllar la seva importància. És així com l'escultura ens representa un jove en la màxima plenitud física –il·lustra l'ideal atlètic de l'època– que es troba a punt de llençar el disc, en un moment decisiu per a qualsevol esportista.

c) Identifiqueu i comenteu la iconografia de l'obra que heu triat i resumeu-ne el significat i la funció.

Dins aquest apartat de d'iconografia trobem la temàtica que seria secular, ja que ens expressa solament una activitat de les olimpíades a Atenes molt important en aquells moments per les quals les guerres s'aturaven cada cop que es celebraven aquests jocs olímpics, aquí es pot apreciar l'importància de l'obra i del cos que li donaven els grecs, i comprovar que no té cap sentit religiós o mitològic.

Referent a la simbologia podíem catalogar-la com a geomètrica, ja que utilitza unes complexes formes geomètriques que amaga a simple vista i on es gràcies a elles que es pot veure aquesta impressió de moviment, l'escultura incorpora dos arcs creuats, creant una sensació de moviment i de tensió, molt important el que l'autor volia ensenyar-nos amb aquesta sensació de moviment i amb aquesta influència o model que té dels egipcis amb trets semblants a la seva obra, això dinamitza la figura i s'aconsegueix un extraordinari ritme.

L'autor pretenia reflectir la seva obsessió pel moviment del cos, i trencar amb els cànons anteriors i continuar amb els nous, com el cànon de proporcionalitat de Fídies, contemporani seu, com també dins la seva obra es reflexa l'ideal de bellesa amb el seu cos físicament perfecte i amb un to ideal, el rostre inexpressiu per poder aconseguir la seva bellesa, contrastant amb l'aspecte tan destacat i marcats dels seus músculs i venes. I tot això ho aconsegueix amb la composició de l'escultura incorporant dos arcs creuats, creant una sensació de moviment i de tensió, tal i com s'ha descrit dins l'apartat d'eixos de simetria.

L'objectiu de Miró no era apropar-se a la realitat sinó mostrar-nos la postura de l'atleta amb l'impressió del moviment que ens transmet i no la posició real que adopten els llançadors de disc ja que tot i l'aparença de llibertat del gest, es tracta d'una composició plana que només té sentit si es mira de cara o d'esquena; qualsevol altre angle de visió té com a resultat una confusió gens harmònica.

El significat segons la temàtica es figurativa, ja que podem reconèixer la forma masculina i perfectament la seva silueta i rostres i detalls, i alhora al·legòrica perquè tracta el tema de l'ideal de la bellesa perfecta.

La seva funcionalitat segons la localització es tracta d'una escultura decorativa perquè era destinada a ser exposada en públic en un punt estratègic de la ciutat perquè el poble, que entenia perfectament el tema que tractava i el missatge que es volia comunicar, el contemplés, però també de demostració apart de decorativa per la situació on es trobaven, pedagògica perquè ens demostra part de la filosofia, pensament social d'aquella època i importància dins d'aquella societat del cos, és propagandística per el tema de la rellevància de les olimpíades, també commemorativa ja que el motiu que va porta a Miró a fer aquesta figura entre d'altres, va ser en honor d'un atleta mort en competició.

L'art en aquell moment era una de les arts i parts més importants d'aquella època i això ho podem saber perquè llavors el govern gran part del seu or i tresors del fons públics els destinava a les arts i com l'escultura, arquitectura, entre d'altres un clar exemple que tenim és la Verge Atenea feta de marfil i or, materials que van sortir de la riquesa que posseïa Atenes.

Després de que Miró exposés la seva obra va fer una gran revolució i canvi ja que va suposar trencar amb els estils anteriors i demostrar amb noves influències i perspectives aquesta sensació. Cap més escultor grec va superar mai a Miró amb aquesta obra mestra del moviment. El pas endavant que va fer aquest escultor va ser

convertir el que ja era un prototip, sense vida en un prodigi de moviment només pel fet d'escollir un personatge que semblés versemblant en aquesta postura forçada.

Podem comparar l'obra de Miró amb la de Fídies contemporani de Miró que com ell també va fer canvis i introduccions a l'art molt important com ara el que es coneix amb el cànon de Fídies que es tracta de la proporció en set parts proporcionals del cos, com Miró les obres de Fídies també es coneixen per les còpies romanes que s'han trobat, encara que les dues l'estil del rostre inexpressiu i en si els homes musculats i amb cos perfecte són als dos autors trets presents, hi ha una diferencia ja que Fídies es limita simplement a aplicar el seu cànon a les seves obres, mentre que Miró és el primer que innova amb la seva representació del moviment.